

Sadržaj

Događaji

Mediji o medijima

Saopćenja za javnost

Konkursi

Najava događaja

Linija za pomoć novinarima

Sigurna radna mjesta su preduslov medijske slobode

Piše: Mariana Šarčević

Radno – pravni položaj novinara

Piše: Amer Toskić

I novinari su radnici

Piše: Andrijana Pisarević

Odavno zvoni alaram za organizovanje novinara

Piše: Amra Butković

Govorimo i o našim problemima

Piše: Mirsada Čaluk

Događaji

15.12.2015.

U Sarajevu predstavljeni rezultati mjerenja Indeksa klijentelizma u medijima u Jugoistočnoj Evropi

U sarajevskom Mediacentru upriličena je konferencija za novinare na kojoj su predstavljeni rezultati mjerenja Indeksa klijentelizma u medijima (MCI) u Jugoistočnoj Evropi. Rezultati su predstavljeni simultano u 6 zemalja koje pokriva eksperimentalno istraživanje (Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Hrvatska, Makedonija, Srbija i Rumunjska) tačno u 10 sati.

[Detalji](#)

Uvodnik

Kroz niz radionica o radnim pravima novinara, sindikalnom organizovanju i zaštiti slobode govora, koje su u više bh. gradova organizovali Udruženje/udruga BH novinari uz finansijsku pomoć Ambasade Kraljevine Norveške, istaknuti su ključni problemi sa kojima se susreću novinari, ali i preporuke za rješavanje istih.

Loš socijalni položaj novinara je konstantan i postaje sve veći problem i prepreka u kvalitetnom izvještavanju i očuvanju standarda novinarske profesije. Poslušnost, cenzura i autocenzura su postali sastavni dio većine medija, pogotovo lokalnih koji ovise o budžetskom finansiranju svojih osnivača. Kršenja radnih prava novinara postali su normalna pojava. Rad na crno, zloupotreba ugovora na određeno vrijeme, neplaćen prekovremeni rad, rad vikendom, niska primanja, isplata plate na ruke, najčešći su primjeri pritisaka i kršenja radnih prava novinara.

Novinari su tokom radionica sa razlogom za ovakvu situaciju optužili inspekcije rada i nepostojanje zakonske i sistematske zaštite novinara. Međutim, priznaju i svoju odgovornost za stvaranje takve atmosfere. Podijeljenost novinara, nepoznavanje svojih prava, prihvatanje cenzure i nepostojanje želje da se izbori za svoja prava, razlozi su koji su doprinijeli postojećem odnosu vlasti prema novinarskoj profesiji. U većini gradova novinari su ogorčeno govorili da je ironično da se počišći i snijegu izvještava o problemima drugih profesija i da se u drugim oblastima ostvaruju sve privilegije o kojima novinari mogu sanjati, dok se vlastiti problemi konstantno prešućuju.

Ipak, pozitivni primjeri borbe za radna prava vraćaju nadu i mogućnost vraćanja dostojanstva profesiji. Iako većina novinara izbjegava sindikalno organizovanje u medijima ne želeći da se zamjera poslodavcu, sva istraživanja pokazuju da je situacija mnogo bolja u medijima gdje postoji sindikat. Na kraju, ključno je, kako to reče jedan od predavača na radionici, lična volja svakog pojedinca da sačuva dostojanstvo i ostvari radna prava. U ovom broju biltena E-novinar o pravima novinara i sindikalnoj zaštiti pišu: **Mariana Šarčević**, predsjednica Sindikata medija i grafičara RS, **Amer Toskić**, predsjednik Sindikata grafičara, izdavača i medijskih radnika BiH, **Andrijana Pisarević** predsjednica sindikalne organizacije Press RS, **Amra Butković**, novinarka TV SA i **Mirsada Čaluk**, freelance novinarka iz Kakanja.

Adis Šušnjar, Udruženje/udruga BH Novinari

Sigurna radna mjesta su preduslov medijske slobode

Piše: Mariana Šarčević

Prema podacima sindikata, prava radnika na radu i po osnovu rada krše u znatno većoj mjeri u onim preduzećima u kojima radnici nisu sindikalno organizovani u odnosu na ona preduzeća u kojima jeste formiran sindikat. S obzirom da u preko 60 odsto medija u BiH radnici nisu sindikalno organizovani, logično je zaključiti da se u najmanje tom procentu medija krši bar neko od prava zaposlenih, a da zaposleni u medijima moraju više koristiti zakonske mogućnosti i sami se izboriti za prava koja im pripadaju.

Iskustva Sindikata medija i grafičara Republike Srpske govore da su rad bez ikakvog ugovora sa poslodavcem, zloupotreba ugovora o poslovima na određeno vrijeme, niske plate, neredovnost isplate plate, isplate dijela plate „na ruke“, neuplaćivanje doprinosa za zdravstveno i penzijsko osiguranje, neisplaćivanje toplog obroka, regresa, naknade prevoza i drugih naknada, neplaćen prekovremeni rad i rad praznikom najčešći oblici kršenja prava zaposlenih u medijima. U praksi to znači, da neko ko radi bez ugovora sa poslodavcem može dobiti otkaz i SMS porukom nedjeljom uveče bez ikakvog razloga, da umjesto da dobije platu koju je zaradio mjesecima radi „pro

Događaji

11.12.2015.

Napadi na novinare ne smiju se tolerisati

Učesnici debate o (ne)kažnjivosti napada na novinare u BiH istakli su da je potrebno ponovo zahtijevati izmjenu zakona na način da se napad na novinara reguliše kao napad na službenu osobu. Na kraju debate zaključeno je da je u senzibiliranju javnosti potrebna novinarska solidarnost i da novinari treba da više izvještavaju o slučajevima napada na novinare; da novinari budu uporniji i zahtijevaju pravosudnu zaštitu; da se predloži izmjena u zakonu kako bi se novinari definisali kao službena lica; osnivanje fonda za zaštitu novinara i pravnu pomoć; veći angažman Institucije ombudsmana BiH i agencija za rodnu ravnopravnost u zaštiti novinara/novinarki.

Opširnije

08.12.2015.

Probleme novinara staviti u fokus javnosti

Novinari u Zeničko-dobojskom kantonu pozvali su sve kolege da napokon počnu izvještavati i o radnim pravima novinara, da budu solidarniji i hrabriji u očuvanju dostojanstva sebe i svoje profesije. Tokom radionice o radnim pravima novinara i sindikalnom organizovanju održane u Zenici, novinari su istakli mnogobrojne probleme sa kojima se suočavaju ali su i sami preuzeli dio odgovornosti za situaciju u kojoj se nalaze. Složili su se da nedostaje profesionalne solidarnosti i volje za rješavanjem svojih problema dok se svakodnevno izvještava i ukazuje na kršenja radnih prava u drugim profesijama.

Opširnije

03.12.2015.

Novinari u regiji Birač žele bolje uslove rada, dopisnici u najgoroj situaciji

Novinarska profesija u regiji Birač, kao i u cijeloj zemlji, je obezvrijedena i novinari se bore za opstanak, istakli su danas novinari u Srebrenici tokom radionice o radnim pravima i sindikalnoj zaštiti novinara. Novinari iz Srebrenice su kazali da su niske plate, neredovna primanja i rad na crno, glavni problemi novinara u manjim sredinama, a da su u posebno lošem položaju dopisnici. Situaciju je moguće promijeniti, složili su se, ako novinari napokon počnu da izvještavaju o svojim problemima i da hrabrije i aktivnije traže bolje uslove rada uz pomoć sindikata i udruženja novinara.

Opširnije

30.11.2015.

Sudska praksa u primjeni Zakona o zaštiti od klevete podstiče pojavu autocenzure

Mediji i novinari, pa time i sloboda izražavanja trpe najveću štetu zbog evidentnih nedostataka u primjeni Zakona o zaštiti od klevete, a sudska praksa podstiče pojavu autocenzure, problemi su istaknuti na Konferenciji o primjeni Zakona o zaštiti od klevete održanoj u Banjaluci.

Konferencija je okupila preko trideset učesnika, novinara, pravnika, i sudija, sutičnjača iz cijele Bosne i Hercegovine sa ciljem unapređenja primjene Zakona o zaštiti od klevete u skladu sa poštivanjem i zaštitom prava na slobodu izražavanja, a u kontekstu primjene člana 10. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljenih sloboda.

Opširnije

bono“, ili da nakon godina staža ne ode u penziju odnosno da umjesto plaćenog prevoza ili toplog obroka postane sponzor vlastite firme finansirajući iste te troškove prevoza i ishrane na radnom mjestu. Da ne govorimo koliko se radnih mjesta za novinare ili druge medijske radnike krije u neplaćenom prekovremenom radu. Ako se na ove, samo taksativno navedene probleme doda sama priroda stresnog posla, te druge pritiske koje zaposleni u medijima trpe ne zbog svog rada, vidljivo je da je oštrica medijskog pera otupljena već u samoj redakciji, a zaposleni u medijima najblaže rečeno obespravljeni.

S druge strane, zaštita prava zaposlenih u medijima, odnosno svih radnika osigurana je kroz institut sindikalnog organizovanja. Sloboda sindikalnog organizovanja u BiH zagarantovana je brojnim međunarodnim konvencijama koje je potpisala i ratifikovala BiH, te ustavima i zakonima u BiH. Učlanjenjem u sindikat radnici prije svega dobijaju mogućnost da učestvuju u izradi zakonskih rješenja koja se odnose na prava radnika na radnom mjestu, zatim da prate njihovu primjenu, te preduzimaju zakonom zagarantovane vidove sindikalne borbe za ostvarivanje tih prava. Radnik koji je učlanjen u sindikat ima besplatnu pravnu pomoć, te materijalnu pomoć, a ujedinjen sa kolegama mnogo je snažniji u pregovaranju sa poslodavcem o uslovima rada na radnom mjestu. Preduslov svakog sindikalnog djelovanja jeste poznavanje svih prava koje radniku pripadaju, pravila sindikalnog djelovanja i funkcionalnosti samog sindikata, a upravo sindikat je jedina organizacija koja radnicima omogućava taj vid obrazovanja. S obzirom na procenat sindikalno organizovanih radnika u medijima jasno je da zaposleni u medijima ne koriste prednosti sindikalnog udruživanja.

Kao razloge zašto medijski radnici ne štite svoja prava u dovoljnoj mjeri vrlo često se spominje strah od poslodavca koji, po istim pravnim propisima koji radnicima garantuju slobodu sindikalnog organizovanja, nema pravo da i po jednoj osnovi utiče na sindikalno organizovanje ili rad sindikata, niti da otpušta radnike zbog sindikalnog organizovanja. Takođe, i sami poslodavci, a ponekad i medijskih radnici zaboravljaju da je zadovoljan radnik puno motivisaniji i efikasniji u svom poslu. Tome u prilog ide i teza da upravo najrazvijenije i ekonomski najstabilnije zemlje bilježe visok stepen sindikalizacije, a ne obrnuto. Drugi razlozi za mali procenat sindikalnog organizovanja leže u samim podjelama među zaposlenim u medijima, personalizaciji sindikata, te nedovoljno međusobonog povjerenja da se radnici u sindikat udružuju radi ostvarivanja vlastitih, ali zajedničkih interesa. Nažalost, može se reći da se „sedma sila“ plaši same sebe i osjeća nemoćnom za borbu za vlastita radna mesta i bolje uslove rada na radnim mjestima.

Imajući u vidu probleme s kojima se zaposleni u medijima suočavaju na radnim mjestima, zakonske mogućnosti koje im stoje na raspolaganju.

Detalj sa radionice o radnim pravima novinara i sindikalnom udruživanju, Banja Luka, 26.11.2015.

Događaji

27.11.2015.

Pojedinačni interesi onemogućavaju sindikalno organizovanje

Novinari u Tuzlanskom kantonu nisu sindikalno organizovani i ne poznaju svoja prava zbog čega često trpe kršenje radnih prava i poslodavci ih koriste kao jeftinu radnu snagu, istaknuto je na radionici o zaštiti radnih prava i sindikalnom organizovanju održanoj u Tuzli.

Učesnici radionice su se složili da novinari u Tuzli ne poznaju svoja prava i izbjegavaju organizovanje u sindikat kako se ne bi zamjerili svojim poslodavcima ili lokalnim vlastima koji ih finansiraju iz budžeta. Edina Fazlić, predsjednica Sindikalne organizacije RTV TK, kaže da je sindikalno organizovanje način borbe za svoja prava koju dosta novinara svjesno izbjegava.

Opširnije

26.11.2015.

Ukoliko novinari ne poštuju sami sebe ne mogu to očekivati ni od društva

Ukoliko novinari ne poštuju sami sebe ne mogu očekivati ni od društva da ih poštuje, istakle su u Banjaluci uvodničarke na radionici o radnim pravima novinara i sindikalnom udruživanju.

Mariana Šarčević, predsjednica Sindikata medija i grafičara RS, naglasila je u uvodnom izlaganju da samo solidarnošću i međusobnim uvažavanjem novinari mogu da se izbore sa zloupotrebljama u kapitalističkom sistemu.

Kao najčešća kršenja radnih prava novinari su istakli rad na crno, dopunski rad, rad praznicima, nepotpun godišnji odmor, niske plate, plaćanje na ruke... Složili su se da je neophodno da se o problemima novinara više izvještava i govori u javnosti.

Opširnije

30.10.2015.

Novinari u strahu od poslodavaca

Novinari u Brčko distriktu se često susreću sa različitim oblicima kršenja svojih radnih prava, a tome doprinose i institucije koje nisu našle odgovarajuće mјere za zaštitu novinara, sankcionisanje neodgovornih vlasnika medija i bahatih direktora, rečeno je u uvodnom izlaganju na radionici o zaštiti radnih prava novinara i sindikalnom udruživanju, održanoj juče u Brčkom. Istaknuto je i da se novinari ne upuštaju u borbu za svoja prava, ne izvještavaju o svojim problemima i rijetko se odlučuju za pomoć sindikata. Ilija Kalajdžić, predsjednik Sindikata Brčko distrikta, kazao je da se veliki strah uvukao u sve radnike pa i u novinare.

Opširnije

22.11.2015.

U Klubu novinara Banja Luka obilježeno 20 godina mira u BiH

U banjalučkom Klubu novinara održana je debata "Dejton - udarna vijest", na kojoj su učestvovali novinari koji su prije 20 godina u Banjaluci izvještavali o potpisivanju mirovnog sporazuma.

Na debati su učestvovali potpredsjednik Vlade RS i ministar pravde Anton Kasipović, koji je bio dugogodišnji novinar i urednik "Glasa Srpske", kao i novinari Milkica Milojević, Branislav Božić i Slobodan Pešević.

Opširnije

ganju, te razloge zbog kojih se najčešće ne učlanjuju u sindikat vidljivo je da je moć borbe za bolje uslove rada jeste u rukama upravo zaposlenih u medijima. Sindikat nije svemoćan, ali jeste jedini koji omogućava zakonske vidove borbe samih radnika za njihov bolji položaj. Primjeri od „Dita“ Tuzle, do Fabrike duvana u Banjaluci, ili radija Prnjavor i Srbac potvrđuju da je u jedinstvu radnika zagarantovan uspjeh svakog kolektivnog pregovaranja, svakog štrajka, ili tužbe radnika na sudu. Ukoliko zaposleni u medijima ne preduzmu ništa na svom organizovanju, situacija samo može biti lošija od trenutne, a to onda znači potpuno robovlasnički odnos na relaciji poslodavac – zaposleni, potpuni krah društvenog ugleda profesije, a onda i profesionalnih standarda. Medijska zajednica olijena prije svega u zaposlenima u medijima mora postati svjesnija da su dobre plate i generalno sigurnija radna mjesta preduslov svake slobode, u najširem smislu shvaćene riječi sloboda. Pitanje je samo, želi li ona to?

Radno – pravni položaj novinara

Piše: Amer Toskić

Radionice koje su održane u organizaciji Udruženja/udruge BH novinari u gradovima širom BiH pokazale su osnovne uzroke lošeg radno-pravnog položaja novinara i površne informiranosti o ovim problemima. To su nezainteresovanost uposlenika, pesimizam spram aktivnosti sindikata i članstvu, nedovoljna upućenost u radna prava, nedostatak vremena za aktivno učešće u sindikalnim aktivnostima, materijalna ovisnost, stranačka naklonost i nedostatak hrabrosti.

Neprihvatanje i pesimizam je upravo nemoć, ali i opravdanje za izostanak pokušaja da se nešto promjeni, s obzirom da vlada strah od finansijske ovisnosti, političke pripadnosti, strah od otkaza i drugih vidova mobinga.

Needukovanost o aktima koji se tiču isključivo novinarske profesije je absurdna, jer novinari svaki dan i javnost obavještavaju o kršenju radnih prava drugih profesija i djelatnosti, a o sopstvenim problemima gotovo nikako. Nažalost, sindikat se i dalje doživljava kao mogućnost dobijanja zimnice, a ne kao mehanizam za traženje i pregovaranje za radna prava i bolje uslove rada.

Katastrofalnom položaju novinara doprinose i sami novinari jer šute i ne žele da znaju svoja prava i da se bore za njih. Novinari rade prekovremeno, kasne im plate i male su, a često su izloženi mobingu i političkim pritiscima. Činjenica je da novinari nisu sindikalno organizovani. Bez toga ne može se ništa ni uraditi. Jedini način da se situacija promjeni jeste da se novinari i svi medijski radnici udruže u sindikate u svojim medijima ili individualno u Sindikat grafičara, izdavača i medijskih radnika, i da se učlanjuju u klubove novinara i Udruženje BH novinari. Samo zajedničkim naporima sindikata i strukovne organizacije mogu se postići rezultati.

Detalj sa radionice o radnim pravima i sindikalnoj zaštiti novinara, Srebrenica, 26.11.2015.

Događaji

18.11.2015.

Održana dvodnevna obuka za urednike_ce „Promocija dijaloga i multikulturalnosti kroz medijske sadržaje”

Na dvodnevnoj radionici sudjelovalo je 17 novinara i urednika privatnih i javnih medija, te novinarskih agencija i online medija iz cijele BiH.

Svrha treninga je razvoj komunikacijske platforme (komunikacijskog prostora) za kontinuiranu razmjenu informacija između medija i organizacija civilnog društva i kreiranje medijskih sadržaja koji će promovisati suživot, povjerenje i stabilan mir, kao i veću uključenost mladih i ranjihivih grupa u javni dijalog o budućnosti BiH.

Opširnije

Saopćenja za javnost

3.12.2015.

Protest zbog verbalnog napada na ekipu BN TV u Milićima

Upravni odobor Udružnja BH novinara i Linija za pomoć novinarima uputili su najoštlijiji protest Gojku Vasiću, direktoru Policije Republike Srpske i Draganu Lukaču, ministru unutrašnjih poslova Republike Srpske zbog toga što policija nije preduzela zakonom propisane mjere i osigurala nesmetan rad novinarskoj ekipi BN TV iz Bijeljine, tokom snimanja javnog skupa stranke SNSD 3. decembra u Milićima. Za BH novinare je posebno zabrinjavajuća činjenica da se napadi na novinare u Milićima sistematski ponavljaju već godinama i to svaki put kada novinari pokušavaju kritički izvještavati o zbijanjima u tom gradu ili Rudniku boksiću, odnosno poslovnim potezima direktora rudnika i ujedno čelnika SNSD-a Rajka Dukić

Detalji

Svi radnici pa i novinari će biti manje sigurni na radnom mjestu nakon usvajanja novog zakona o radu u FBiH i zbog toga bi novinari koji ne budu u sindikatima mogli biti u nezahvalnom položaju. Dosta je slučajeva kršenja radnih prava do sada riješeno u korist novinara i suština je da se nađe hrabrosti i izboriti za sebe.

Živimo truli kapitalizam u kojem se radnici, pa i novinari nastoje iskoristiti za što manje plate. Danas je potrebno zahtijevati i tražiti svoja prava i imati znanje kako to uraditi.

Često je pominjan nedostatak vremena za aktivno učešće u radu Sindikalnih organizacija ili sindikalnog organizovanja. To ne smije da bude razlog, a ni izgovor, jer te aktivnosti u sindikalizmu nisu vremenski uvjetovane. Zbog takvog odnosa prije će doći do finansijske ugroženosti nego ukoliko ste član i aktivno učestvujete. Tad dajete do znanja i poslodavcu da mislite i poštujete sebe i svoje znanje. Ukoliko odlučite da stranački pripadate ili navijate, morate znati da svi oni u ovoj profesiji novinara su trajali tačno onoliko dok ih stranački interesi nisu potrošili.

Stalni, kontinuirani strah od represije bilo koje vrste prije da vodi do dna, nego do hrabrog, samouvjerenog novinara.

Ovo je još jedan u nizu pokušaja da osvjestimo uposlenike u medijima da konačno preuzmu svoju sudbinu u svoje ruke zajedno, kroz sindikalno organizovanje, jer će jedino na takav način a uz pomoć drugih institucija, kako profesionalnih tako i pravnih, ostvariti povratak digniteta i poštovanja koji im pripada.

I novinari su radnici

Piše: Andrijana Pisarević

Najveći problem novinara je što uporno zaboravljuju da su i oni radnici, a da je redakcija u koju idu svaki dan, u stvari odlazak na posao. Da je pisanje, izvještavanje i odlazak na teren težak i mučotranj rad, a ne samo novinarski entuzijazam, profesija koja se prvo radi zato što se voli, a tek onda da se živi od toga. Sve bi bilo i ostalo ljubav prema profesiji kad bi novinari radili u normalnim uslovima, odnosno kada bi poslodavci izvršavali svoje obaveze prema njima i poštivali njihova prava. Iako u struci koja podrazumijeva veliko znanje u brojnim oblastima, čini se da novinari najmanje poznaju upravo radna prava, što se mirne savjesti može označiti kao drugi veliki problem medijskih radnika.

Stvarnost je takva da ogromna većina kolega nema adekvatne ugovore ni plate u skladu sa stručnom sprmom i obimom posla i rade bez ikakvih „papira“ ili su angažovani po ugovoru na određeno vrijeme. Neki rade bez ikakvog ugovora i to godinama u nadi da će jednog dana ipak dobiti željeni stalni posao – doduše, bez znanja kako da se za to izbore.

Rijetki su novinari koji, na primjer, u deset godina rada imaju povezan staž bez dugovanja za doprinose, a još su rjeđi koji preko računa dobijaju cijeli iznos plata, a ne akontacije i koverte. Radi se svašta: popunjavaju se fiktivni putni nalozi, prekovremenim sati se nigdje ne bilježe, nikome se ne plaćaju regresi, topli obroci niti prevoz. Da, i to se plaća radnicima prema Zakonu o radu, ali ne i novinarima. Mnogi novinari rade i po cijelu deceniju bez ijednog dana upisanog u radnu knjižicu, a nadležne inspekcije njihovo ime u novinama i lica u televizijskim prilozima ne detektuju kao rad na crno. Niko od njih nema snage ni smjelost da poslodavca prijavi inspekciji ako radi na crno ili ako poslodavac krši ranije ugovorne obaveze.

Mediji o medijima

10.12.2015.

Slavko Matanović razrješen dužnosti ministra komunikacija i saobraćaja BiH

Zastupnici u Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine BiH potvrdili su smijenu ministra komunikacija i saobraćaja BiH Slavka Matanovića i zamjenika ministrike odbrane BiH Emira Suljagića sa 22 glasa za, 10 protiv i 8 suzdržanih uz dovoljnu entitetsku većinu.

[Detalji](#)

03.12.2015.

Utvrđen Nacrt izmjena Zakona o slobodi pristupa informacijama u FBiH

Vlada Federacije BiH utvrdila je i u redovnu parlamentarnu proceduru uputila Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodi pristupa informacijama u FBiH.

Kako je saopšteno iz Vlade FBiH, cilj izmjena i dopuna je postizanje punog jedinstva pravnih rješenja sadržanih u ovom zakonu, te jednostavnije, brže i lakše ostvarivanje prava na pristup informacijama.

[Detalji](#)

02.12.2015.

Nezavisne novine: Kovač novi direktor RAK-a?

Predrag Kovač, načelnik općine Istočna Ilidža, dugogodišnji istaknuti SDS-ovac i nekadašnji zamjenik predsjednika stranke, gotovo izvjesno će biti postavljen za novog direktora Regulatorne agencije za komunikacije (RAK) BiH onda kad budu završene sve neophodne i zakonom predviđene procedure, pišu Nezavisne novine.

[Detalji](#)

20.11.2015.

Saopćenje za javnost Vijeća za štampu u BiH

Vijeće za štampu u BiH zatražilo je u saopćenju hitnu reakciju nadležnih institucija za sprječavanje širenja prijetnji, huškačke retorike i govora mržnje na internetskim platformama.

[Detalji](#)

19.11.2015

Teve.ba: Uskoro testiranje digitalnog signala

Digitalizacija u BiH: Informišući članove Komisije za saobraćaj i komunikacije Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH o procesu digitalizacije, ministar Slavko Matanović je kao problem u prelasku sa zemaljskog na digitalno emitovanje TV progama naveo nedostatak korporacije javnih RTV servisa koja bi upravljala digitalnom mrežom.

Podsjećajući da je formiranje korporacije javnih RTV servisa predviđeno zakonom, Matanović je ocijenio da bi rješenje moglo biti formiranje nekog zamjenskog upravljačkog mehanizma, odnosno operatera koji će moći dobiti dozvolu Regulatorne agencije za komunikacije i upravljati mrežom.

[Detalji](#)

Svih ovih problema postajemo svjesni tek kada zapadnemo u nedače – finansijske, a onda i zdravstvene. Kada nam zdravlje popusti shvatimo da ne možemo ljekaru jer nam poslodavci nisu uplaćivali doprinose godinama unazad. Kada novinarke postaju majke a ne mogu da odu na porodiljsko ili čak dobiju otkaz zbog trudnoće i rađanja. Posebno se trijeznimo kada treba da riješimo stambeno pitanje, a u tridesetima nemamo nikakve šanse da uzmemo kredit jer iako radimo, nismo zaposleni.

Nažalost, ovo je slika i prilika gotovo svake redakcije u BiH, a novinari je uglavnom ignorisu iako su prvi pozvani da je vide, opišu i skrenu pažnju kolega i javnosti. O problemima novinara se ne govorи, oni se ne rješavaju, kao da se ne radi ni o radnicima niti o ljudima. Iako u džepovima vrtimo smeđe kovanice, ponosimo se našim zvjezdanim statusom, a još i više nepoznavanjem zakona i potrebom da se edukujemo i udružimo, u udruženja, klubove i što je najvažnije – u sindikate. Zapravo, mnogima je sindikat smiješan, a smatraju ga čak i recidivom ranijeg sistema. Govori se da nam ne treba i ničemu ne služi, da je sindikalizacija rezervisana za prosvjetu i javnu upravu, za metalsku i tekstilnu industriju, za zdravstvo. Novinarima je ona suvišna jer se uporno misli da se od zvjezdanog statusa i sujete može živjeti. I dok prosvjetari trljaju ruke jer će im kao novogodišnji poklon doći nadoknada za prevoz, koju po zakonu i treba da dobiju, novinari u ovom trenutku sanjaju gole plate, spakovane u bijele koverte, neoporezovane i nezabilježene. Ko je ikada u medijima – pogotovo privatnim – dobio regres, topli obrok, zimnicu ili nadokandu za prevoz? Pitajte novinare, neće znati ni da ove nadoknade nisu rezervisane samo za radnike u javnom sektoru.

Poslodavci ovo upravo i že. Držeći novinare na minimalcu, opterećujući ih posлом, a nabacujući im teme propalog sindikata i loše države, ekonomске krize i ko zna čega sve, ostvaruju profit preko leđa radnika. Da novinari sebe vide kao radnike, znali bi da mogu nešto da mijenjaju. Shvatili bi da jedni drugima nisu konkurenca. Njihove kuće jesu, ali novinari međusobno nisu i ne smiju da budu. Makar ne kada brane radna prava i bore se za normalan život i povratak dostojanstva branši.

Novinari, kao i prosvjetari, metalci ili radnici u zdravstvu, trebali bi da znaju kolika su sila kada se udruže pred poslodavcem. Bez te sile nema novina, sajtova, televizije, radija. Poslodavca je lako naći i zamijeniti. Tu je ključ za rješavanje problema. Mi moramo da mijenjamo svoju svijest kako bi struci počeli da vraćamo dostojanstvo, da se borimo i da pregovaramo sa poslodavcem. Poštovanje građana i dostojanstvo struci vratićemo tek onda kad sami sebe počnemo da poštujemo. Taj posao nikada nije lak, ali uz pravi pristup, neustrašivost i dobro poznavanje radnih prava, sindikat može da postigne više nego pojedinac zvjezdanog statusa koji po džepu prevrće smeđe novčiće.

Nijedan poslodavac neće biti oduševljen što mu je u firmi osnovan sindikat. I ne treba da bude. Biće ljut i ogorčen neko vrijeme, stizaće sa svih strana ucjene i prijetnje – od otkaza do smanjenja plate – a onda će morati da se prilagodi i prihvati radnike kao socijalne partnerne. Zašto? Zato što kada osnujete sindikat poslodavac ne može da mijenja platu bez pregovora. Zato što uvijek iza vas stoje advokati koji će da podnose tužbe i, ako je potrebno, da pregovaraju u vaše ime. I

Konkursi

FACE TV raspisao konkurs za više radnih mesta

Traže se video realizator, grafički realizator, montažer, snimatelj/kameraman, ton majstor i programski realizator. **Rok za podnošenje prijava je 24.12.2015.**

[Detalji](#)

Potrebni saradnici na portalu Buka.com

Portal Buka traži dva saradnika/ce, koji bi radili u redakciji BUKE, saradivali i pisali novinarske članke na temu društvene i političke stvarnosti u sredinama u kojima žive. Redakcija Buke je stacionirana u Banjaluci tako da prednost imaju kandidati koji mogu obavljati novinarsku djelatnost u redakciji na svakodnevnoj bazi.

Rok za prijavljivanje je otvoren do ispunjenja kapaciteta organizacije za planirani broj novih saradnika.

[Detalji](#)

Sonijeva svjetska nagrada za fotografiju

Svjetska fotografска organizacija raspisala je konkurs za devetu po redu Sonijevu svetsku nagradu za fotografiju. Neke od kategorija za koje je moguće konkursati su priroda, životni stil, umjetnost, kultura, portret, sport, arhitektura... **Rok za prijave je 12. januar 2016.** godine.

[Detalji](#)

Poziv za prijavljivanje filmova za BELDOCS 2016.

Međunarodni festival dokumentarnog filma BELDOCS poziva autore, producente i distributere da prijave dugometražne dokumentarne filmove za deveto izdanje festivala. **Rok za prijavljivanje je 1. februar 2016.** godine.

[Detalji](#)

nema ili ima, ali po simpatijama, otežane uvjete rada. O privatnom sektoru ne smijem ni da razmišljam. Tek tamo su medijski radnici u milosti nekog poslodavca, čast izuzecima. Tješi me jedino da su tom poslodavcu svi isti, i novinari i referenti.

“Istini za volju sindikati postoje u velikim medijima kao što su javni emiteri. U malim redakcijama novinarima ne pada na pamet da orga-

vrlo brzo ćete biti u situaciji da pregovarate sa poslodavcem, da tražite i zahtijevate, da promijenite tasove na vagi i da vi postavljate uslove. Imaćete pravo da štrajkujete, jer samo sindikat ima mandat da organizuje štrajk. Tek kada shvatimo da možemo da naučimo kako da se zaštitimo i da zaista firma zavisi od našeg rada, shvatićemo da je moć u našim rukama. Poslodavci i vlasnici lukavo koriste naše neznanje i strah. A čega se mi to plašimo kada oni zavise od nas i našeg rada, kada su oni dužni nama, a ne mi njima?

Odavno zvoni alaram za organizovanje novinara

Kakav je radno-pravni položaj novinara, ali i os-talih medijskih radnika?

Piše: Amra Butković

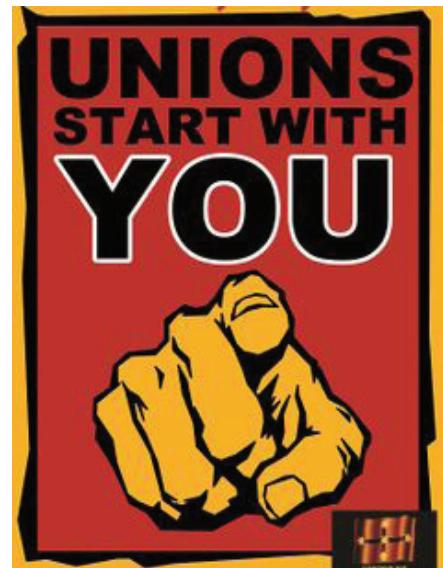
Male plate, bez plaćenih doprinosa, ili uplaćenih ali na minimalac, regres misaona imenica, neplaćeni prekovremeni sati, rad nedjeljom i praznikom... Rad u vanrednim okolnostima poslodavci nagrađuju stimulativnim rečenicama: „Ako nećeš, ima na ulici ko hoće“, a borbu kroz poplavljena područja, požarske stihije, skupštinske sale koje u maratonskim krugovima konstituišu nove većine, višednevne štrajkove, najčešće neosigurane novinarske ekipe doživljavaju kao sastavni, normalni dio svoga posla, jer to je „čar ovog posla“. Slaže se s ovim i novinarka Rubina Čengić.

„Odavno je krajnje vrijeme da novinari dobiju svoj sindikat i bilo je pokušaja, ali neuspješnih. Čini mi se da je sve oko toga po onoj staroj: Kod majstora cipele poderane, jer novinari svakodnevno izvještavaju o raznim nepravdama i problemima različitih kategorija stanovništva, a gotovo nikada o svojim vlastitim“, navela je Čengić.

NOVINARI OPREZ!

Da li je vrijeme za sindikat medijskih radnika? Odavno zvoni alaram za neki vid organiziranja. Ali treba uzeti u obzir i još jednu zamku u koju su upali oni koji proizvode u medijskim kućama. Naime, jesu medijski radnici i oni koji nam obračunavaju plaće, takve-kakve jesu, jesu i uposlenici u pravnim, i ostalim pratećim službama. Ali čija prava se više poštuju u medijskim kućama - ljudi iz proizvodnje: novinara, snimatelja, montažera, tonaca... ili npr. jednog referenta za nabavku potrošnog materijala?

Nažalost, referent je “osoba sa referencama” i u skladu s tim ima famoznih “8+8+8”. Medijski radnik, birajući ovaj posao nije o tome razmišljaо, ali da li je sada diskriminiran? U javnom sektoru sigurno jeste, jer nema ni slobodan vikend, ako mu je i plaćen to je mizerija. Nema on pravo ni na produžene pravomajske ili dane za Novu godinu, dodatne dane godišnjeg odmora za

Ici budu što bliže upravama. Zato sindikati nemaju snagu.

“Ono što je činjenica, došlo je do promjene vlasničke strukture u medijima. Privatni vlasnici, najblaže rečeno ne gledaju blagonaklono na pokušaj osnivanja sindikata. U Republici Srpskoj imamo jednu svjetlu tačku. To je prvi i za sada jedini sindikat u privatnom mediju. To je dnevni list Press koji zaista daje rezultate. Sindikat se osniva i pravi kada je situacija odlična, kada je najbolja da bi mogao da djeluje kada kola krenu nizbrdo”, zaključuje Vukelić.

Srbija i Hrvatska imaju sindikate novinara, Crna Gora sindikat medija

Nije situacija puno bolja ni u susjednim zemljama, ali se iz naše perspektive čini da se oni malo dostojeanstvenije bore za svoja prava. I tu su više cijenjeni. Ne želim da se pomirim s tim da su kolege na “privremenom radu” u BiH vrijednije od onih koji su ovdje pekli zanat, ali ovog ljeta me lijepo “ohladi” službenica jedne banke u Sarajevu. Ako joj je vjerovati, reče mi da su njeni klijenti mnogi novinari. “I samo da vidite plate ovih što dolaze iz Hrvatske i Srbije?!”

Izašla sam stideći se svoje i plata kolega koji iz nemogućeg pokušavaju napraviti nešto. I zato neka nam je sa srećom. Samo nas ona može spasiti!

Govorimo i o našim problemima

Piše: Mirsada Čaluk

Prihvatajući novinarstvo kao svoj životni poziv uvijek sam se susretala sa poznatom krilaticom „Što u medijima nije objavljeno, kao da se nije ni dogodilo.“

Kroz, skoro pa deceniju, bavljenja ovim poslom na lokalnim medijima, nekako mi je sve više postajala bliska ova izreka jer na kraju i sama sam posegla za njom.

Iz dana u dan, iz godine u godinu novinarska borba za javni interes ili je bar tako trebalo biti. U okruženju, kakvom već jesmo, bilo nas je svakavih. Oni što se prikloniše vladajućim garniturama ne prođoše loše, ovi što ostadoše neopredijeljeni, pod velom medijske neovisnosti i objektivnosti, teško tavore, slobodno možemo reći, svoje robovlasničke dane.

Najava događaja

- Radionica o zaštiti radnih prava novinara u Bihaću
- Otvorenje Kluba novinara u Mostaru
- Istraživanje u okviru projekta Media Circle

nizuju sindikate, a bojim se da je i većina vlasnika medija nespremna da prihvati ideju da su njegovi radnici organizovani na taj način. Bilo bi zanimljivo čuti nekoga iz sada “velikih” po broju zaposlenih kuća poput Avaza, N1 ili Aljazeera šta oni misle o sindikalnom organizovanju, jer su to velike redakcije sa uređenim statusima, to su barem informacije koje idu prema javnosti”, kaže Čengić.

Sindikat jedini može uraditi nešto na poboljšanju radno-pravnog statusa medijskih radnika, ali pitanje je koji, kaže novinar Siniša Vukelić, dodajući da sindikat mora biti respektabilan, omasovljen, sa snažnim rukovodstvom, koje može da se izbori za prava novinara. Sadašnji sindikati, smatra Vukelić oslabljeni su jer npr. u javnim servisima postoje po dva sindikata, a sve kako bi se postigao cilj - da sindika(t)

Njihov rad obilježen je kršenjem osnovnih ljudskih prava, kao što su redovnost i visina isplate plaća, uplate doprinosa, dužina godišnjeg odmora, plaćanje prekovremenog rada i rada praznicima, isplata regresa, toplog obroka, prijevoza i drugih naknada za radnike.

Kao popratni problem je i vječita borba sa glavnim urednicima, koji u većini slučajeva nemaju novinarsko obrazovanje.

I ovako nezadovoljni, novinari i ostali medijski radnici, gundaju po redakcijama, montažama, traže krivca a ne žele sami sebi priznati da jedan

dio krivice snose i sami.

Doduše, ni jednim Zakonom ili podzakonskim aktom nije definisano ko može biti novinar u BiH, što poslodavcu daje široke mogućnosti pri zapošljavanju.

Kada uzmem i ovaj momenat u obzir, onda je stanje više nego alarmantno. Umjesto da se bore za svoje radno pravo, nailazimo na grupe uposlenih, nazovi novinara, koji rade privremeno dok ne dobiju posao u svojoj struci ili se radi o uposlenicima koji sa svojom stručnom spremom ne odgovaraju toj poziciji i zbog čega bi se bunili kada im je i ta pozicija uspjeh u životu. U svom tom šarenilu oni sa diplomom novinara, lokalne medije smatraju prolaznom stanicom, bune se ali da niko ne primjeti od nadređenih i uglavnom na kraju se utope u životnoj kolotečini „bolje išta nego ništa“.

Elem, u svemu ovome našla sam se i sama. Nakon saopćenja mog poslodavca “da će posla biti a para nema, poslat će nas i na Biro za zapošljavanje, ako hoćemo“ odlučila sam se prijaviti na Biro, te biti povremeno angažovana na nekim novinarskim poslovima.

Dolaskom na Biro za zapošljavanje, počinje moja agonija. Od osam godina i osam mjeseci rada na privatnoj, lokalnoj televiziji, na mjestu novinara - reportera, voditelja, urednika IP-a, samo za tri mjeseca uplaćeni su mi doprinosi za penziono i invalidsko osiguranje.

Na moj upit da mi se uplati iznos potreban da bih primala novčanu naknadu sa Biroa, nije pokazana zainteresovanost od strane firme.

Ništa drugo mi nije preostalo, nego da putem Suda tražim svoja radnička prava, koja su ionako sve vrijeme narušavana.

Plaća u iznosu 370 KM, bez toplog obroka, bez naknade za prijevoz, regresa, prekovremenih radova, rad vikendom, praznicima, bez godišnjeg odmora, radno vrijeme od 8:30h do „kada završiš“, a to je značilo do 19,00h a nerijetko i dalje, odlasci na teren u druge sredine i praćenje rada sjednica Općinskog vijeća, kantonalne Skupštine bez dnevnice, samosnalaženje kada je u pitanju styling i make up kod televizijskog nastupa...

Rješenje – angažovati advokata i pokrenuti Tužbu.

Mala sredina, privatni lokalni medij, vlasnik i vodeći ljudi u njemu sa izuzetnom društvenom, političkom i vjerskom moći, sa timom advokata angažovanih za moj slučaj na jednoj strani a na drugoj, ja - novinar, sa advokatom i nadom da pravda pobjeđuje.

Slijede dvije godine straha, ponekad kajanja, slušanja različitih priča, ignorisanja od strane dojučerašnjih prijatelja, poznanika a koji surađuju na bilo koji način sa Televizijom.

Radni spor je pokrenut u oktobru 2012. god. a okončan u oktobru 2014. god. Presuda je bila u moju korist. Tada slijede ucjene od strane bivšeg poslodavca preko treće osobe, koja me naziva sponzorušom, prijeti da će svi računi firme biti ugašeni ako ne prihvatom poziv da dođem „na kafu, da se dogоворимо“.

Pod pritiskom mog advokata, uplaćuju novčani iznos ostvaren po presudi Općinskog suda u Kakanju, s tim da je uplata za doprinose izvršena bez konkretizacije na koga se odnosi, za koji period i bez dostavljenog M-4 obrasca. Izvrsni postupak je još u toku.

U međuvremenu moje nastojanje da pronađem novo radno mjesto postalo je utopija jer postoje indicije koje ukazuju da moj bivši poslodavac različitim pritiscima osporava moje poslovno angažovanje kod bilo kojeg poslodavca u Kakanju.

Bivše kolege, posebna priča! Pozitivno rješenje mog slučaja dalo im je nadu da postoji izlaz iz ovih problema ali utjecaj i zastrašivanje od strane njihovih nadređenih ne dozvoljava im da budu i viđeni u društvu sa mnom.

Od preostala četiri medija u Kakanju, radio, novine i dva web portala, te dva slobodna novinara, niko nije smio ni spomenuti moj slučaj.

Hrabrije kolege, nazovu, raspituju se na koji način je sve proteklo, odaju poštovanje, kako kažu, mojoj hrabrosti da se suočim sa lokalnim moćnicima.

Njihov strah je donekle opravдан, jer je radnih mjesta sve manje, konkurenčija na tržištu rada sve oštija a buniti se u

Linija za pomoć novinarima

Aktuelni slučajevi:

Željka Domazet - Zamjenik glavnog revizora Kancelarije za reviziju institucija BiH Dževad Nekić je 13. oktobra u jutarnjim časovima verbalno napao novinarku „Glasa Srpske“ iz Sarajeva Željku Domazet. Gospodin Nekić je uputio niz uvreda na račun kolegice Domazet i zaprijetio joj tužbom. Udruženje BHN i Linija za pomoć novinarima uputili su Saopćenje za javnost i dopis nadležnoj policijskoj instituciji.

Portal Nezavisne.com - Portal Nezavisne.com bio je meta hakerskog napada sa ciljem onemogućavanja rada novinara i širenja informacija putem ovog portala. Udrženje BHN i Linija za pomoć novinarima uputili su Saopćenje za javnost i obratili se Upravi kriminalističke policije na postupanje.

BN TV - Tokom snimanja javnog skupa stranke SNSD 02. decembra 2015. u Milićima ekipu BN TV verbalno su napali simpatizeri i članovi SNSD-a prijeteći kako će fizički onemogućiti snimanje skupa. Udruženje BHN i Linija za pomoć novinarima uputili su Saopćenje za javnost. Također je upućen i dopis ministru MUP RS-a Draganu Lukaču i direktoru Policije Republike Srpske Gojku Vasiću.

ovakvim uslovima na poslodavca, nimalo nije poželjno.

Mala lokalna zajednica, svi se poznajemo, većina je i rodbinski povezana uz sve to i politički utjecaji na medije, sve ovo proizvodi siromašne, uplašene, poslušne, nemotivisane i autocenzurisane novinare, nespremne da se bore za svoja i radna i profesionalna prava.

Javna solidarnost kolega iz radnog okruženja, zbog njihovog straha, je izostala, iako, većina njih rade više od 15 godina a da im još nisu uplaćeni doprinosi. Pokretanjem moje Tužbe malo im je „poboljšan radni status“ u smislu, povećanja plaće na 410 KM, kupljena je mikrovalna pećnica da mogu spremati sebi hranu, instaliran je sistem za evidenciju radnog vremena. Žalosno!!!

Vraćam se na izreku „Što u medijima nije objavljeno, kao da se nije ni dogodilo.“ Nikad više nisam željela, kao u trenutcima dobijanja Presude, da i ja progovorim javno, da se oglasim u lokalnim medijima u Kaknju, jer moja pobjeda u Radnom sporu je pobjeda svih novinara. Ona je pokazala da novinari imaju moć da i ovoj temi daju prostora i da je učine vidljivom u javnosti.

Sudska presuda nije medijski popraćena u lokalnoj zajednici, što bi joj dalo veću snagu i ozbiljnost kada je u pitanju odnos poslodavca prema radniku ali je pokazala da su novinari zainteresovani za svoja prava.

Strah uzrokovani pritiscima od strane nadređenih ili loša finansijska situacija u društvu, neopravдан je i nije razlog da se ništa ne poduzima. Pojedincu je teško izboriti se za svoja prava zbog toga je potrebna veća solidarnost među novinarima. Njihova sindikalna organizovanost, zasigurno bi doprinijela promjeni stavova novinara i boljem poštivanju zakonskih propisa od strane poslodavca.

Manje sredine, na prvi pogled, nezahvalne su za takvo organizovanje ali uz podršku kolega iz većih centara i to bi se prevazišlo.

U mom slučaju podrška Udruženja BH novinari je bila neizmjerna i dala mi je snagu i vjeru da će uspjeti u borbi za svoja prava. Zahvaljujući toj podršci medijski objavljujem svoju priču i potvrđujem da je neophodno da govorimo i o našim problemima, da bi imali ekonomsku i socijalnu zaštitu i time bili nepristrasni i nezavisni novinari u borbi za javni interes.

Impressum

Redakcijski kolegij biltena

Faruk Kajtaz

Siniša Vukelić

Borislav Vukojević

Bedrana Kaletović

Amer Tikveša

Urednik

Adis Šušnjar

Tehničko uređenje

Arman Fazlić

Udruženje/udruga BH Novinari

Kralja Tvrtda 5/5, Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Tel/Fax +387 33 223 818; + 387 33 443 072

e-mail: bhnovinari@bhnovinari.ba;

web: www.bhnovinari.ba

Publikacija E-novinara je finansijski podržana od strane Ambasade Kraljevine Norveške